

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-féle HÁZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ES ANYAGI RÉSZÉT

— ILLETO KÖZLEMENYEK KÜLDENDŐK. —

— KEZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. —

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.

Negyed évre — — — — 3 K. EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLER.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSES-féle HÁZ.)

HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMENYEK A KIADÓHIVATALBAN

VETETNEK FEL.

A kisipar és a vásárok.

A változott viszonyok folytán az ipar terén méltán tehető fel a kérdés, vajon szükséges, hasznos-e a vásár a kisiparosra, avagy káros? Erre a kérdésre az iparügyek terén nagy ismeretkörrel és áttekintéssel bíró egyik országos szakteknéünk úgy nyilatkozott, hogy a vásárok szaporítása nem kívánatos, mert azok a kisiparos helyzetén nemcsak nem lendítenek, hanem arra hátrányosak.

Ha a vásárokról beszélünk, meg kell különböztetnünk az országos és heti vásárokat s előre kell bocsátanunk azt, hogy alig van intézmény, melynek csak előnyei és egyúttal hátrányai ne lennének: midőn tehát a vásárok szükségességéről, hasznos vagy felesleges voltáról beszélünk, azt kell vizsgálnunk, vajjon az előnyök, avagy a hátrányok vannak-e túlsúlyban ezen régi intézménynél?

Az ugynevezett országos kirakodó vásároknak az ország tulnyomó részében, t. i. a hegyvidéktől eltekintve, ma már nincs értelme és jelentősége. Ezen városok vásárló közönsége mai nap ugyanazokból kerül ki, akiknek piaci központja az országos vásár tartásának helye, akik tehát az ugynevezett hetivásárokat is felkeresik. De míg az országos vásárokat az ország minden vidékéről egybesereglett kétes existenciák keresik fel selejtes áruikkal, amelyekkel minden anyagi és erkölcsi felelősség nélkül csapják be az egyszerűbb vásárló közönséget s ezzel a helyi és járási iparosoknak elviselhetetlen versenyt támasztanak, addig a heti vásárok vevőközönsége többnyire ismerős iparosoktól szerzi be szükségletét, a vevő és eladó között állandó üzleti viszony fejlődik, az iparos jó árut méltányos árban kénytelen a piacra vinni, hacsak vevőit elveszíteni nem akarja.

Míg tehát az ugynevezett országos kirakodó vásárok nemcsak azon szempontból, mert a kisiparosra nagy költséggel és idővesztéssel járnak, úgy, hogy az iparos a legtöbb esetben reáfizet árujára, vagy alig keres azokon minimális hasznot, hanem azért is károsak, mert a kisiparost reászoktatják a felületes, tökéletlen és hanyag, az ugynevezett „vásári” munkára. A kisiparnak csak úgy van célja és létjogosultsága, ha cikkeit ugyanazzal a külső csinnal állítja ki, mint a nagy-

ipar s mellette jó anyagból tartós, gondos, tökéletesebb munkát állít elő. — A vevőnek ugyanis csak ily módon térülhet meg az a többletkiadása, melyet a drágább kézimunkáért kénytelen adni s a kisiparos csak ezáltal egyenlítheti ki a nagyobb tőkével, tökéletesebb munkafelosztással készült nagyipari és a kisipari termékek között létező előállítás költségekülönbözetet?

A heti vásároknál esakis a fentebb felhozott hátrányok állanak fenn. — Iparosaink hetenkint legalább is két délelőttöt veszítenek a munkaidőből, mi teljesen munka nélkül telik el, sőt ha zord időben a piacon való ácsorgással szerzett megbetegedéseket is számítjuk, a munka mulasztás még nagyobb.

A heti vásárok ezen hátránya kétségtelen. Míg azonban az országos kirakodó vásárokat a mai változott viszonyok közepette határozottan károsoknak, feleslegesnek s így megszüntetendőknek tartjuk, addig a heti vásárokról ugyanez nem mondható. A heti vásárokról való járás nem okoz számbavehető költséget, a munkamulasztást mérsékelheti a kisiparos az által, hogy a piacra nem maga áll ki, hanem neje, vagy olyan hozzátartozója, aki munkát nem mulaszt. A heti vásárok hátrányai tehát mérsékelhetők, a vevőközönségre pedig határozottan előnyösek, megkönnyítik a választást s nem járnak azzal az idővesztéssel, mely az iparosnak otthonában való felkeresésével járnak.

Midőn tehát a vásárok felett itélkezünk, különbséget kell tennünk az országos kirakodó és heti vásárok között s míg az elsőre nézve teljesen osztjuk azt a felfogást, hogy azokat szaporítani nem célszerű, hanem ellenkezőleg azok megszüntetendők, a heti vásárok előnyei még mindig túlsúlyban vannak hátrányai felett s így azokra szükség is van.

Más kérdés, vajjon ezen heti vásárokat az iparosok nem tudnák-e más módon pótolni? Igenis, az lehetséges volna, de csak szövetkezeti alapon. A kisiparosoknak előbb-utóbb meg kell érteniök, hogy a nagyiparral egyenlőtlen eszközökkel folytatott küzdelemben csak úgy lesznek képesek magukat fentartani, ha szövetkeznek s ezzel megszerzik azon előnyöket, melyeket a nagyiparnak a tőke nyújt.

Anyagbeszerzési és áru-értékesítő szövetkezetek s ezek által fenntartott közös boltok és raktárak tetemesen leszállítanak nemcsak az előállítás, hanem az értékesítés költségét is s így a mainál sokkal előnyösebb helyzetbe juttathatnák a tengődő kisiparos osztályt.

A múlt idők elavult intézményét, a vásárokat csak ily módon lehet és kell majd megszüntetni, illetve új, a mai viszonyoknak megfelelő intézménnyel pótolni.

A kezdeményezésnek azonban nem felülről, hanem az iparosok köréből kell kiindulnia, a kormány és közegei csak támogathatják a kisiparosok életrevaló törekvéseit.

A kisiparosok helyzetén semmi más nem segíthet, csak a szövetkezés. M. O.

A hegymester választás előtt.

A város képviselőtestülete folyó hó 30-án — szerdán — választó közgyűlést tart az üresedésben levő egyik hegymesteri állás betöltése végett.

Annak idején már jeleztük, hogy amilyen jelentéktelennek látszik a hegymesteri állás egyszerű tekintetre, éppen olyan fontos a város gazdálkodása érdekében.

Egy jó hegymester annyit jelent, hogy az állandóan tökéletes munkákat végeztet naplopást meg nem tűr, senkivel nem komázik, a mező- és hegyőröket ellenőrzi, gyeplőn tartja, szóval szemes, szigorú, nem elnéző és hivatalára termett ember.

Egy rossz hegymester alatt nem halad a munka, a drágán fizetett napszamosok dolgoznak semmi látszatja, az utak rosszak, az örök naplopók, a kihágások felszaporodnak és a közlegetlenség általánossá válik.

Esztergom város képviselőtestülete tehát jól megfontolja, hogy kit választ hegymesternek különösen azon szánalmas és igaztalan piszkolás után, amelyet az egyik pályázó: Jakus János ellen majd a királyi törvényszék által leplezendő bünszövetség csinált.

Vigyázni kell e tekintetben nagyon. A Jakus ellen hirlapi nyilttér alakjában megjelent hajsza már annál is inkább gyanús, mert ha az illető nem kifogástalanul sáfárkodott, felettes hatóságánál már évekkal ezelőtt fel lehetett volna jelenteni. Igen ám, de akkor még nem volt küszöbön a hegymester-választás és nem volt szükséges egy jóra való városi alkalmazottat kipellengérezni. — most azonban ez a módszer jónak látszott azzal a számítá-

sal, hogy a képviselőtestület tagjai a vádakat készpénznek veszik és Jakust elejtik.

A számítás hibásan ütött ki. A ravasz játék nem új rendszerű, tehát a célzata sem maradt a közönség előtt ismeretlen, minélfogva Jakus János — akinek ügyét a városnál töviről-hegyére megvizsgálták és a vádakat alaptalanoknak találták — joggal pályázhat, mert a reá dobott sár arra a vakand-szövetkezetre hullott vissza, amely ellene gyalázatos hajszeját megindította.

Részünkről a választás dolgába nem szívesen avatkozunk belé. Aki a többségnek tetszik, az lesz a hegymester és punktum, de nem a leendő hegymester még ismeretlen személye az, amely ezen sorokat írja velünk, hanem az a gyanus célzat, amely az egyik pályázót tönkre akarta tenni. Igen elpusztítani becsületét, megfosztani jelenlegi, nehezen megszolgált falat kenyerétől és elítelni annak lehetőségét, hogy tiszta kezű, kifogástalan ember módjára felvehesse a versenyt.

Ez az eljárás épen a választás előtt és akkor, midőn, egy törekvő ember eddigi 1000 koronán felül való altiszti fizetését kisebb jövedelmű, de nyugdíjképes állással óhajtja felszerelni, oly szegénytelen, hogy a közönség jobb érzésű részét egyszerűen felháborítja és — természetesen — az ártatlanul vádolt jelölt mellé állítja.

Am a választás előtt a fentiekből folyólag nincs egyéb szavunk, mint az, hogy ne befolyásoljon bennünket a rágalmasz, hanem vezesse elhatározásunkat azon a legtisztább igazságérzet, amelyet a személyes meggyőződés alkot!

Egy képviselő.

TÁRCA.

Pelona.

Írta: FEHÉR JENŐ.

Cox báró, a király első udvarmestere egy kora tavaszi napon kihallgatásra jelentkezett Zsófia királynénál. Mialatt a főkomornyik bejelentette, a báró idegesen járt föl és alá a művészi reliefekkel gazdagon ékesített váróterem süppedékes szőnyegén. Sovány magas szál ember volt. A haja őszbe esavarodott már, de simára borotvált fiatalos arca és élénken villogó szemei meghazudolták a korát. Egyébként tipikus alakja az udvaronének. Fölfelé alázatos és simulékony, lefelé dölyfös és kegyetlen. E pillanatban föltette izgatottnak látszik. Olykor megáll, valamit morog maga elé és a kezével élénken gesztikulál.

— Meg kell mondanom . . . dörmögi, — meg kell mondanom. Igaz, hogy kissé veszedelmes dolog, de kockázat nélkül nincs haszon . . . De hogy is kezdjem el . . . Hm! . . . Igen . . .

A báró homlokára nyomta a mutatóját, majd ördögi mosoly ült az arcára:

— Hátha! . . . Furcsa lenne! . . . Ki tudja!

A főkomornyik visszajött és mély meghajlással jelentette, hogy ő felsége, a királyné hajlandó őt elfogadni. Azzal előrement és sorjába nyitogatta föl a szárnyas ajtókat. Az ötödik ajtónál alázatosan oldalt lépett és az udvarmestert bebocsátván, betette mögötte az ajtót.

Zsófia királyné az ablaknál állott és park taván uszkáló hátyukat nézte. Magas termetű, karesu, fiatal nő volt mindössze huszonhárom éves.

Mikor a báró belépett, megfordult.

Az arca szabályosan szép volt. Hideg és parancsoló ha komoly, szelid és megnyerő ha vidám. Sötétkék szemeiből a hatalom tudata sugárzott. Höföhér homlokát sötét barna hajkoszoru övezte.

— Nos kedves báró, mi jót hozott? — kérdezte az ajtónál görnyedező udvarmestertől.

— A hála hozott ide, amelyet Felséged legmagasabb családja iránt érezni soha meg nem szűnök.

— És mivel óhajtja kimutatni a halálját, kedves báró?

— Azzal, hogy figyelmeztetem Feleségedet a veszedelemre, a mely fenyegeti . . .

— Veszedelem? Engem?

— Parancsára, Feleség!

— Beszéljen!

A báró aggodalmasan körültekintett. A királyné elérte, a pillantást és megnyugtatta:

— Nines a közelben senki, bátran szólhat.

— A fejemmel játszom. Felséges asszonyom. Mert a mit elmondandó leszek, mélységes titok még. De én szívesen kockára teszem az életemet is, mert hiszen, amivé lettem, Felséged megdicsőült atyjának köszönhetem.

— A mivé lett, báró, azt boldogult atyámnak köszönheti, és amivé még lehet, azt nekem fogja köszönhetni. Tudom, hogy ön hü emberem. A báró meghajtotta magát.

— Ot éve már — mondá — hogy felséges urunk hitvesül választotta a legszebb, legjobb . . .

— Ne bókoljon, kedves báró. Térjünk a dologra!

— Ő felségét, hogy is mondjam . . . Kinosan érinti, hogy . . . hogy a Pelona ormán még minden csöndes . . .

— Ah!

— Boldog lenne, ha a hegytetőről százegy ágyulóvész hirdetné . . . Felséged bizonyára ért engem . . .

— Oh, nagyon is jól!

— Erre ez időszert, fájdalom, nines kilátás . . .

— A királyné ingerülten közbevágott:

— Kell, hogy ön mindezt elmondja nekem?

— Ha nem kellene, nem merészelném.

— Folytassa!

— Ő felsége sokat gondolkozott a dolgon és arra az eredményre jutott, hogy a családi politika érdekében oly házasságot kell kötnie, amely . . .

— A király nős!

— A házasság öszentségének beleegyezésével felbontható lenne . . .

— Ah, ez sok!

— És titkos diplomácia uton már legközelebb kérdés fog intézteni öszentségéhez, vajjon hajlandó lenne-e ezt a házasságot felbontani.

A királyné szemei villámokat szórtak.

— De hisz ez aljasság! El akar engem kergetni, mint az utolsó eselédjét? Hát lehetséges ez?

— Azt hiszi, hogy mással jobban jár Oh nem! Neki nem lesz gyermeke senkitől! Érti? Senkitől!

A királyné az izgalomtól kimerülten egy karosszékre roskadt és kezeibe temette arcát.

— Végtelen boldogtalan vagyok, Felséges asszonyom, hogy ily nagy bánatot kell okoznom. — mondá Cox báró — de nem szabad elveszteni minden reményt.

Néhány percig csönd volt a szobában. Olyan csönd volt ez, amelyben a lelkek beszélnek. És a lelkek megértik egymást.

Egyszerre fölegyenesedett a királyné s kezével az ajtó felé mutatott. De karja lehanyatlott.

— Köszönöm, — mondotta, — köszönöm Hálaival tartozom önnek . . .

Azon este Cox báró maga ment a palotaörségre, hogy a felváltást ellenőrizze.

Ki kerül örségre ma tíz órakor a királyné öfelségének lakosztálya elé? kérdezte az őparancsnoktól. Az őparancsnok egy fiatal, halavány közlegényre mutatott.

Cox báró végig mustrálta a tekintetével s az ajkát biggyesztette. Majd körülhordozta szemeit az egész legénységen s az ujjával rámutatott egy jól megtermett piros arcú ifju katonára, akinek testén pompásan megfeszült az egyenruha.

— Tíz órakor te fogsz örségre menni! — mondá ellentmondást nem tűrő hangon, — értted?

— Excellenciád parancsára!

Gyönyörű holdas est volt. A felhőtlen égboltozaton millió csillag ragyogott. A park zöldülő bokrai között enyhe szellő fújdogált, amelybe balsamos, kábító virággillat vegyült.

Akkor váltották fel az örséget. Az a fiatal katona, akit Cox báró kiszemelt, megkezdte a szolgálatot a királyné lakosztálya előtt. Vállán a fegyverével, fel és alá járt a boltozatos kapu előtt. Négy lépés jobbra, négy lépés balra. Léptei messze koppantak a csöndes éjszakában. Ő maga elmerengett. A gondolatai valahol messze, egy kedves kis faluban időztek, a hol nevelkedett és a hol másfél éve perült utoljára táncra egy székehu fiatal leánnyal . . .

Almodozásaiból ruhasuhogás riasztotta föl. Sűrűn lefátyolozott, karesú nő lépett ki a kapon.

A katona tisztelgett.

— Kövessen, szolt suttogva a nő.

Az ifju habozott.

— A királyné parancsára!

Az őr eltűnt a kapu homályában.

Az udvar tulsó oldalán hirtelen becsapódott egy ablak.

Félóra mulva az ifju újból megjelent örségen. Az arca tüzelt, a szemei csillogtak. Négy lépés jobbra, négy lépés balra. Léptei messze koppantak a csöndes éjszakában.

Halkan, mint az árnyék, közeledett feléje valaki.

— Tudod-e, ki vagyok?

— Excellenciád parancsára!

— Jól van . . . jól van . . . Derék legény vagy . . . Hát . . . Izé. Nehéz-e a szolgálat? Mi? No, se baj . . . Nesze egy kis jöföle frissítő.

A katona lehörpintette.

No, még egy kortyot! nógatta Cox báró. Ugy-e, hogy finom? Magam is élni szoktam vele. No isten velünk!

A báró eltávozott.

Alighogy eltűnt a park fái mögött, a fiatal katona zibbasztó fáradságot érzett a tagjaiban. Szédülni kezdett. A szempillái megnehezültek, a karjai lehanyatlottak, a gondolatai összekuszálódtak. Le kellett ülnie hogy el ne essék. Mindezt összefolyt előtte . . . a hold a csillagok . . . a fák . . . minden.

A báró nesztelenül visszatért az alvóhoz. Föléje hajolt, kinyitotta a tölténytáskát és egy írást csusztatott beleje. Halkan, amint jött, tovasurrant.

Ejfélkor jött az örség. A fiatal katona aludt a helyén és álmában mosolygott.

Bajtársa ijedten csapta össze a kezeit.

— Az istenért, pajtás, kelj fel. Ha meglátnak . . .

E pillanatban megint ott termett Cox báró.

— Mi az? — kiáltotta — Elaludt az örségen? Hohó! Hívd elő tüstént az őparancsnokot.

Lihegve jött az őparancsnok.

— Ez a fickó itt elaludt! rikoltotta a báró. Az ifju lassan felnyitotta a szemeit.

— Mi fityeg ki a tölténytáskádból! Hadd nézzük! Világosságot ide! Mi ez? Ahá! No né csak! Hiszen ez forradalmi írás! Verjétek vasra! Az örségre vele!

Harmadnap már ítélkeztek föltte. Golyóhalálra ítélték s a büntetést rövidesen végre is hajtották. Fialat vér pirosra festette a bástyafokot.

Cox báró pedig elégedetten dörzsölte a kezeit.

— Így kell elejét venni a fecsegésnek . . .

... És a Pelona ormán mégis megdördült az ágyú . . .

Értesítés.

Saját szüretelésű asztali bor literje 1 kor., Schätz-féle palack sör 60 filléért kapható házon kívül a Korona szállodában. Boros üveg 16 és a sörös üveg 20 filléért visszavetetik.

MIT IGYUNK ?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldi följámul hazánk természetesen szénsavas vizek királya:

rögtön megszüntet, páratlan

étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

a mohai

ÁGNES

-Forrás

Milenniumi nagy érdemmel kitüntetve. Kínzó asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomorégést

Kedvelt borviz!

Olcsóbb a szódaviznél!

Mindenütt kapható!

Foraktár: VÖRÖS JÓZSEF úrnál Esztergomban.

Mi ujság?

Kmety pártja.

Dr. Kmety Károly országgyűlési képviselőnk felé fordul most az egész ország politikai tekintete. Jó forrásból arról értesülünk hogy Kmety még a fuzio létrejötte előtt megalakítja a radikális függetlenségi pártot. Kmety zászlaja alá már eddig is 63 anyagilag is teljesen független képviselő csatlakozott. Ez az új pártalakulás teljesen meg fogja változtatni a politikai helyzetet és erős hatalmas ellenzékkel jelent a koalíciós kormánynak Kmety pártalakítási vállalkozása nem új keletű és már régen vörös posztó a koalíció szemében. A kormány persze mindent elkövetett, hogy Kmetyt rábírja tervétől való elállásra s hogy ez nem sikerült, már is azon eredményt szülte, hogy kihagyták képviselőnköt a delegációból. Városunkban osztatlan örömet keltett Kmety új politikai vállalkozása, mert ebben megpecsételést látják ama váromlásnak, amelyet minden független esztergomi polgár, a közszeretben álló képviselőkhöz fűzött. A 48-as és függetlenségi kör legközelebb tartandó választmányi ülésében fog ezen új politikai fordulattal foglalkozni és osztatlan bizalmáról fogja biztosítani Kmety Károlyt.

Bizalom a főispánnak.

Mint már megírtuk a 48-as és függetlenségi kör legutóbb tartott választmányi ülésében osztatlan bizalmat szavazott Gyapay Pál főispánnak. A bizalmi határozatot a hét folyamán fogja a 48-as kör tisztikara a főispánnak testületileg átnyújtani.

Városi közgyűlés.

A város képviselőtestülete f. hó 30-án közgyűlést tart. Ekkor választják meg dr. Perényi Kálmán alispán elnökle alatt az új hegymestert. A választó közgyűlés után egyéb közérdekű tárgyak is napirendre fognak kerülni.

Kmety Esztergomban.

Dr. Kmety Károly országgyűlési képviselőnk október hó első napjaiban városunkba érkezik, hogy a választókat a politikai helyzetről tájékoztassa.

A város árvizvédelme.

Ezelőtt négy évvel Frey Ferenc képviselőségének idején sikerült a kormánynál kivinni azt, hogy a kis Duna kotrására és árvédelemre 555.000 koronát irányoztak elő az akkor felvett milliós állami beruházási költségen hovatfordításának keretében. Azóta azonban — noha a kormány a helyszíni felvételeket fogantatosította, mai napig sem fogtak a munkához. A nyár közepén a város tanácsának tudomására jutott, hogy a beruházási költségen határideje f. évi december hó 31-ével lejár s ha az Esztergomhoz kötött összeget addig céljának megfelelően fel nem használják, vagy erre tovább le nem kötik, az államháztartás keretében fog felhasználni és városunk bortaláthatói nyomát. A tanács nem is késett a földmivelésügyi miniszterhez azonnal felírni, hogy az 555000 koronát biztosítsa. Ugy látszik a kérelemnek volt foganatja, mert f. hó 25-én a városházán járt Hajas Imre kir. kulturmérnök, aki a város árvizvédelmi terveit a polgármesterrel közölte és az azokra vonatkozó megjegyzéseket magával vitte.

Párkányi kaszinó.

A párkányi intelligencia régi tervét valósította meg. Megalakította a párkányi uri kaszinót, melynek már eddig is mintegy 80 tagja van.

A zsidók újéve.

Az izraeliták tegnap és ma tartották 5699-ik újesztendejüket.

Ünnep a szomszédban.

A szomszédos Érsekújvár nagy ünnepet hirdet okt. 11-ére Rákóczi Ferenc szobor alapja javára rendezik az ünnepséget, melynek programját a szoborbizottság kérelmére itt közöljük: 1. Reggel fél 6 órakor mozsárlövészek jelzik az ünnepély kezdetét. 2. Reggel 7 órakor ébresztő. A vasuti zenekar bejárja a város főbb utcáit. 3. Délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet a plébánia templomban. 4. Délelőtt 10 órakor a Kossuth Lajos téren a Kossuth szobor előtt az ünnepély sorrendje a következő: a.) Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Rabár Endre bizottsági elnök. b.) Hymnus. Eneklé a helybéli dalegyet. c.) Ünnepi beszéd. Mondja: Dr. Rabár Endre bizottsági elnök. d.) Szózat. Eneklé a dalegyet. e.) Alkalmi költemény. No. wtny Henrikől Szavalja: Geleta Géza szoborbizottsági tag. f.) Elnöki zárszó. Mondja: Dr. Rabár Endre bizottsági elnök. g.) Induló. Előadja a vasuti zenegyűlés. Ezuttal tisztelettel felkérjük a helybéli társaskörök, egyesületek és társulatokat, hogy az ünnepélyen zászlóik alatt megjelenni sziveskedjenek. 5. Délelőtt 1 órakor társasbéd az Arany Oroszlán szálló nagytermében. A társasbédre az egyesületek és társaskörök részére külön aláírási ívek bocsájtattak ki. — Egy teríték ára 4 korona. — Jelentkezhetni lehet Galgóczy Gyula bizottsági alelnöknél és Pilo Antal biz. jegyzőnél. 6. Délután 4 órától fél 6 óráig terzene a Kossuth Lajos téren. Előadja a vasuti zenegyűlés. Ugyanakkor tárogtató sáló a toronyban. Előadja: Szigeti Jenő vasuti zenegyűlési tag. 8. Este 8 órakor az Arany Oroszlán szálló nagytermében a Rákóczi Szobor alap javára táncdal egybekötött dal és zene estély. Az estélyre külön meghívók bocsájtattak ki.

Képviselőink a város érdekében.

A jövő évi állami költségvetés tárgyalásánál — mint értesülünk — Kmety, Szemere és Zlinszky országgyűlési képviselők erősen sikra fognak szállani városunk érdekei mellett. Különösen az állami beruházások és a Dunarendezés tételénél várhatunk Esztergomra nézve kedvező eredményeket.

A gazdák Károlyi grófért.

Az Esztergom vármegyei Gazdasági Egyesület, úgyis mint központi mezőgazdasági bizottság a következő levelet intézte a tagokhoz:

Igen tisztelt Tagtárs úr!

A magyar gazdák kegyelete és hálája jeléül szobrot állítottak gróf Károlyi Sándor emlékének, amelynek leleplezése folyó év október hó 20-án lesz Budapesten.

Hogy az Esztergom vármegyei gazdasági egyesület részéről is méltóan nyilvánuljon az elhalt nagynevű férfi iránti tisztelet, bizalommal felkérjük Tagtárs urat, sziveskedjék a leleplezési ünnepélyen, mint az Esztergom vármegyei gazdasági egyesület küldöttségi tagja megjelenni.

Szíves elhatározását kérjük a titkári hivatalnak beküldeni.

Találkozás Budapesten október hó 20-án a „Köztelek” nagytermében.

Kelt Esztergomban, a vármegyei gazdasági egyesület 1908. évi szeptember hó 16-án tartott választmányi üléséből.

Új bánya.

A budapesti bányakapitánysághoz a közalapítványi ügyigazgatóság, mint a magyar vállalkozó pilismaróthi (ezelőtt esolnoki) uradalmanak törvényes jogi képviselője az esztergommegei Csolnok községben egy kettős mértékből álló vájnateleknek János védőnéven és egy egyszerű bányamérték és egy határközből álló vájnateleknek Julia

védőnéven leendő adományozásáért folyamodott. A bányajárás október 26-án s a következő napokon lesz a helyszínen.

Mi igaz a Hollóber-ügyből?

A rendőrtisztek fegyelmi ügyében szenzációvá felfújt Hollóber-féle „rabszöktetés” esetre vonatkozólag vettük az alábbi levelet, még bizonyára alkalmas leendő a helytelenül informált közvélemény tájékoztatására.

„Tekintetes Szerkesztő Úr! Az Esztergomban f. évi szeptember hó 10-én és 15-én megjelent „Szabadság” című helyi lap 102. számában „Itélet után” és 103. számában „Rendőri szöktetés” című vezérekkekre vonatkozólag családrom reputációja és főképpen az igazság érdekében szükségesnek tartom ez úton is a következőket kijelenteni: Sógornom Hollóber József büntetendő esekelményét nem követett el, sem pedig kihágásért jogerős ítélettel elítélve nem volt; nevezett sógornom érdekében Csernák Béla rendőrfogalmazó úrral sem zárt ajtók mögött, sem négy szem közt, sem mások jelenlétében soha nem tárgyaltam és így bünszerzésről szöktetésről vagy tusolásról szó sem lehet, illetve ilyen senki el nem követhetett. Az itt előadottak igazolására felhozom, hogy a komáromi kir. ügyészség, kihez Unger rendőrkapitány és Csernák rendőrfogalmazó urak ellen rabszöktetés stb. címen Gyarmati Dénes alkaptány úr tette meg a bünyenyítő feljelentést ezen ügyben, már döntött, még pedig olyképpen, hogy feljelentettek ellen a vád képviselőt nem fogadta el, mi természetesen is, mert az ipolysági kir. ügyészség a magánalkársértessel gyanúsított Hollóber József elleni bünyenyben büntetendő esekelmény hiányában megszüntető határozatot hozott: miért is azokat az informatiókat melyek alapján a fenthivatkozott cikkkel megjelentek — tekintettel a hivatalos akták betűszerinti és enyhén kifejezve szokatlan illetve a hivatalos titok elárulását képező közlésére — nagyon is érdekelteknek kell minősíteni: azok a tényállásnak nem felelnek meg és rosszakaratulag elferdítettek. A különben is az általános vélemény szerint igen szigorúan eljáró és minden részletre kiterjedő ügyész véleményre támaszkodott fegyelmi választmányunk figyelmét elég későn pertraktált és főbenjáró bűnöknek esetelt részletek teljesen csak nem kerülhetett ki akkor, amidőn a vizsgálat még a fent hivatkozott 21. és 22. dátumokra is kiterjeszkedett, mely tényről illetékes helyen személyesen győződtem meg! Minthogy a sokat hangoztatott és nevémmel kapcsolatba hozott „baráti szivesség” az ez ügyben fegyelmi alatti álló rendőrtiszviselőkre hozott ítélettel sanctiot nyert, saját reputatióm érdekében is szükségesnek tartom az igen tisztelt Szerkesztő urat felkérni, hogy e soroknak becses lapjában helyt adni sziveskedjék. Esztergom, 1908. szept. 26. Tisztelettel Beck János, m. kir. állatorvos.

A megye budgetje.

A megye állandó választmányja — mint ezt megírtuk — legutóbbi ülésében tárgyalta a vármegye jövő évi költségvetését. — A költségvetés tartalmazza: Esztergom vármegye 1909. évi költségvetését, az állandó választmány a számvétség meghallgatásával 160619 kor. bevétellel s ugyanannyi kiadással elfogadásra ajánlja és ehhez 152550 kor. állami javadalmazást kér. Az 1909. évi költségvetésbe beállított állami javadalmazás 5434 kor. emelkedést mutat, az előző évi állami javadalmazáshoz képest. Ezen emelkedést az előző évben rendszeresített I. oszt. szolgabírói állásnak egész évi illetménye, továbbá az 1904. évi X. t. c. alapján a megyei alkalmazottak magáabb fizetési fokozatban történt előlépése, végül a szolgák ruházatánál esedékes nagyobb ruhadarabok beszerzési költségei okozzák.

Gyászrovat.

Pozsi József régi esztergomi polgár 62 éves korában f. hó 22-én este 7 órakor elhunyt. Folyó hó 24-én d. u. 4 órakor temették el a belvárosi temető kápolnából.

Házi teniszverseny.

Az esztergomi hajós egyesület f. hó 29-étől kezdődőleg az egyesület pályáin házi teniszversenyt rendez, a melyre az egyesület tagjait és a helyőrség tisztikarát ez uton hívja meg a rendezőség. A versenyre nevezések f. hó 29-én délután 4 órakor történnek az egyesület tennispályáján.

Tűz krónika.

A város nyugalmát f. hó 25-én a déli órákban tüzet jelző vészlövés riasztotta meg. A tűz a városi határban a kenderesi dűlőben levő és Schwinner ny. ezredes tulajdonát képező emeletes nyaralójának tetőzetét hamvasztotta el. A veszedelem színhelyére példátlan gyorsasággal kivonult tűzörségi kőszület a tüzet — mielőtt a szomszéd-pinceorra átmetethet volna — lokalizálta és így a nagyobb bajnak elejét vette. A tűz minden valószínűség szerint gyújtogatásból eredt, mert sem a nyaraló tulajdonosa vagy háznépe közül, sem a szomszédságból napok óta senki nem volt sem a villában, sem a közelben. A kár biztosítás révén megtérül. A rendőrség a vizsgálatot megindította. — Tegnap d. u. 3 órakor kigyulladt Csenke János kereszt-utcai házában egy disznóól. Mire a tűzoltók megérkeztek, a házbeliék elnyomták a tüzet.

A propeller járatok megszűnése.

A propeller igazgatósága a csavargözös járatokat Esztergom város és Esztergom csavargözös Kovácspatak vasuti állomás között, tekintve a csekély személyforgalmat, f. évi szeptember hó 30-án szerdán bezárólag az idei évről beszünteti. Utolsó menet Esztergomból f. hó 30-án, szerdán este 8 órakor.

x Köztudomásu, hogy a köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak a világhírű Egger-féle Mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 K és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Főraktár Nádor gyógyszerár Bpest, VI., Váci körút 17.

Tűzoltóink kiképzése.

A kiképzés alatt levő tűzoltó-legénység a mai nap folyamán igen érdekes zárógyakorlatot tart. A nyilvános gyakorlat, amely egyúttal a legénység vizsgája is lenne, abból fog állani, hogy hirtelen nagy tüzet jeleznek a telefonon. A legénység erre az összes tűzoltó szerekkel, u. m. feeskendők, szerkocsik, tolólétre, gőzfeeskendő stb. kivonul a tűz színhelyére, hol a parancsnok kijelenti, hogy a tűz itt vagy ott ütött ki és arra terjed. A tűzoltók erre munkába kezdenek és az összes szerekkel megtámadják a képzelt tüzet. A gyakorlat legérdekesebb része az váratlanul jövő közbevetett különböző parancs. Például a parancsnok hirtelen jelzést ad, hogy egy másik ponton is kiütött a tűz, vagy mentésre, ugró ponyva, vagy mentőzsák alkalmazása vált szükségessé. A jól kiképzett csapatnak egy esőpöcc sem szabad zavarba jönni, hanem gépiesen és gyorsan teljesíteni a parancsot anélkül, hogy a többi munka fennakadást szenvedne. Az igen érdekes gyakorlatot az eddigi tervek szerint vasárnap d. u. 3 és 4 óra között tartják meg, az összes legénység és tisztikar közbenjöttével. A gyakorlat színterét eddig a takarékpénztár Lőrincz-utcai emeletes bérháza lesz, de nem lehetetlen, hogy a Bottyán palotát jelzik a veszedelem színhelyéül. A gyakorlat mindenesetre igen érdekes lesz és előre figyelmébe ajánljuk a közönségnek.

Kereskedelmi kamarai gyűlés.

A győri kereskedelmi és iparkamara 1908. évi szeptember hó 29-én délután fél 3 órakor saját székházának üléstermében rendes közgyűlést tart. A napirendből kiemeljük: Elnöki előterjesztések. Titkári jelentés az ügyforgalomról. Az elnöki (kereskedelmi osztályelnöki) állás betöltése. A kamara 1909 évi költségelőrányszata. Törvényjavaslat az ipari munkák vásár- és ünnepnapjainak szüneteléséről. Törvényjavaslat a családi otthonról (homestead). Az új vasuti üzletszabályzat tervezete. Szakirodalmi alap létesítése. Törvényhatósági ipartanácsok megalkotása. Kereskedelmi ülnökök választása a győri kir. törvényességekhez. A közös bizottságban megüresedett helyek betöltése.

Népmozgalmi statisztika.

Esztergomban az állami anyakönyvezetők hivatal adatai szerint 1908. szeptember 20—27-ig.

Születtek: Juhász Julianna rk. földm. leánya. — Szatmári Erzsébet rk. földm. leánya. — Baják Erzsébet rk. földm. leánya, Máté Mária rk. kosárfő leánya. — Kelemen Mária vmegyei hajdu leánya. — Koller János rk. földm. fia. — Sztítás Mihály rk. vmegyei díjnok fia. — Halmos Antal rk. borbélymester fia. — Pándi Mária rk. földm. lánya. — Hajdu Erzsébet rk. kádár leánya. — Zibrinyi Mária Borbála rk. szabósegéd leánya. — Bádi Mihály rk. földm. fia.

Meghaltak: Majorosik Gyula rk. 8 hónapos (bélhurut), özv. Kertész Józsefné Mózser Julianna rk. 67 éves (agyguta), Balázs János rk. 58 éves kömivességéd (szívhűdés), Pozzi József rk. 62 éves magánzó (tüdővízenyő), Pándi Mária rk. 1 napos (ränggöres), Bánfi József László rk. 6 hónapos (ränggöres).

x Drága kincs a fog s értékéről akkor szerezh tudomást az ember, ha elveszti. A szép fog, az illatos száj sem megvetendő előny. Jó, szép fogakkal, illatos szájjal bír mindenki, aki rendszeresen használja a Brázay-féle kalogén sóborszesz fogkrémet, amely korszakot alkot ezen a téren. A kalogén nélkülözhetetlen a mindennapi szájműködésnél és fogtisztításnál.

Tanítsuk a gyermekeket fegyverforgatásra.

Kétszer röppent ködös Britániában az egyéb nemzetek lobogója fölé a magyar trikolor. Győztünk és meggyőztük a földkerekséget arról, hogy magyar testedzés van. Kérdés: elég-e ennyi? Ha pedig nem elég, minek kell történnie, hogy bizalommal tekintsünk a jövő elé?

A testedzés fontos momentum egy nemzet életében. A nagy német francia háborút nem Moltke, nem Bismarck nyerte meg, nem Montana Eugénia férje és tábornokai vesztették el. Azt a kockát amely Méziéres-nél, Sédan-nál, Saintquentin-nél a porosz király javára dőlt el, a germán Schulmeisterek perditették.

A német testedzés emberemlékezet óta a néptanítók hatáskörében kezdődött. Görög minta nyomán az agyidegekkel egy arányban fejlesztették a kis német lurkók izmait. Katonás lett a gyerek, még mielőtt katonasorba lépett. Lomhábban hőmpolyog-e a Duna vize, mint a Rajnáé, nem tudom, ám tény, hogy mi magyarok maig sem emelkedtünk a testgyakorlat mezején arra a niveaura, amelyen a Schulmeister-náció már a múlt század közepe táján tündöklött.

Magyar tanítók, magyar tornatanárok, jusson eszetekbe a bismarki szózat:

— Thut Euere verdammte Pflicht und Schuldigkeit! . . . Teljesítsétek kutyakötelességeteket! Komoly történeírók konstataálják, megtanít rá maga az Élet is, akinek a bölcs mondás nem szófia, s tanító mestere a történelem, hogy háboruk sorsát az előzetes testedzés irányítja.

Nem elegendő vivás. Kellene, hogy ama szakemberek, akiknek kezében a magyar testi nevelés le van téve, célba löni is tanítanak. Ez volna az igaz: „Les deux écoles. . .”

Napoleon, a korzikai, noha a tűzesség öléből származott, a gyalogságával nyerte meg ütközeteit. Kométa utját a fehér gamásnis gyalogárda dübörgése kísérte. De nem löfegyverekből tüzelt-e már ez a gárda? amelynek egyik generálisa, Cambonne, mámoros göggel vágta oda az ellenfél fehér zászlós parlamentáirjének a lakonikus választ.

— Fűgét!

Puskát tehát a magyar gyerek kezében! A hortobágyi esikós öklömmi magzatát lóra ülteti a messzeséges rónán zsidói báró Weselényi Miklós kis fiát rádobta a nyergeletlen vad ménre. Szörén ülte meg a kis méltóságos urfi a zabolátlan paripát. Ugy kapaszkodott meg a repkedő sörényébe.

Igaz magyar gyerek volt. És minden jóra való magyar fiu megerdemli azt is, hogy idejekorán megtanítsák célba löni.

Az angol-bur háború nem volt más, mint a céllövészet folytonos láncolata.

A cél: az ember.

A bur született vadász. Az angol gyerek meg tizenkét esztendő korától fogva járja a hadiskolát. Az iskola angol neve: brigade school. A brigadéros az angol néptanító, a katonák: egy esomó szőke, vagy vörös haju, kékszemű nebuló. Szombat délutánonként kivonulnak valami nedves fenyérre, a város mellé és csapnak olyan lövöldözést, hogy azt hűméd, Ferenc Ferdinánd királyi

hereg rándult oda Hajmáskérről és vele egy hadsereg.

Persze az apró Johnok, Busterek és Bobok raja azt hiszi, hogy ők lord Roberts-ek sőt Wellington heregek egy szálig.

Adjatok puskát a magyar fiúnak és meglásátok, esupa Hunyadi János, esupa Petneházy, meg Klapka György lesz az egész gyereksereg. Nem okosabb e ez mintha Sas tollnak a nagy vörösbőrű főnöknek, vagy Sherlock Holmes-nak és a Pinkerton-testvéreknek képzelik magukat?

Katonás szellem lenne urrá rajtuk. Szentségtörés azt háborítani, a jelen polgári munka kora és Magyarországnak szorgalmas iparosokra, élelmes kereskedőkre van égető szüksége; de a férfiaság és ki tagadná, hogy benne rejlt forrása az önbizalomnak, nem istápolja-e hathatósan a békés haladást? Ha pedig magyar fiúnak még egyszer el kellene menni: legyen céllövő, amint az angol mondja: deadshot, mindahány.

Akármiilyen nevelési ágbán fogják a szülők maguk is testgyakorlatra a kicsinyeket. Szülő kerülhet a legszerényebb hajlékban is és a szülő jóval célszerűbb nevelési eszköz, mint — a diaboló. Rendszerre szoktatja a gyereket izmot növel ifju karján . . .

Legyen a mi olimpiai diadalunk jeladás arra hogy a testedzés, a hasznos sportja, általánosá váljék Magyarországon.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsióban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — közzük figyelembe venni.

Az általános egészség a

SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt, rohamosan javul és az angolgyermek ép oly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban,

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

ELADÓ VIZSLÁK.

Két szép 8 hetes him vizsla kutya eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ezen cégtábláról ismerhetők fel az üzletek,

melyekben eredeti SINGER gépek kaphatók.

SINGER CO.

varrógép részvénytársaság ESZTERGOM.

1908. május 1-től Lőrincz-utca, Takarékpénztár épület.

Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. — Üvegje 80 fill.

'KOLUMBUS' vegyészeti gyár r. társ.

Budapest, VIII., József-utca 16-18.

Szent-Lukácsfürdői kristályforrás ásványviz.

Étvágyat javít.

Gyomorrontást megakadályoz.

Kapható minden jobb fűszer és

vegyeskereskedésben. Főrak-

tár: SZÉKELY TESTVÉREK

cégnél, ESZTERGOM. =

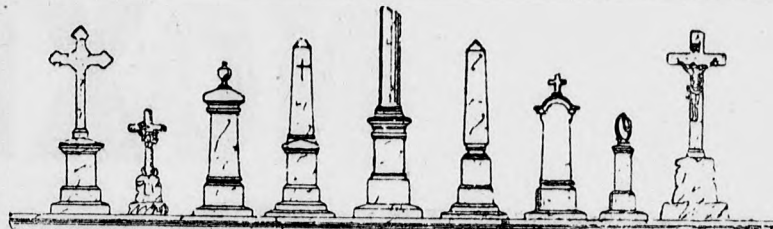
Ház eladás.

A néhai Fekete József szítási
hagyatékához tartozó sz.-györgy-
mezei 236-ik n.p.s.s.a. ház és egy
egész erdőjog szabad kézből el-
adó. Felvilágosítást dr. Wiplinger
Ödön ügyvéd ad.

Gallérok, kézelők, csipkefüggönyök és
mindenféle fehérneműek, pipere-ruhák
a legszebben tisztítatnak

MRELLA IMRE

villanyerőre berendezett gőz-mosódájában
Esztergomban, Ferencz József-ut
(Satzlauer cukrász mellett.)

GERENDAY A. és FIA szobrászok,

első orsz. szabadalmazott
siremlékmű gyárosok
BUDAPESTEN, VII., Rákóczi-út 90.

Pfőküzet: X. Kőbánya, az új temető mellett.

FENNALL

1848

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:
Garvens-szivattyut
Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL
ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb
sósórszesz az
ERŐ SÓSORSZESZ
ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS vegyészeti és koz-
metikai laboratorium.
GYÖR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek
BARTA-féle erdei gyümölcsbefőttök,
izék, szörpök, gomba-, hus- és fűszék-
konzerveket, nemes borovicskát,
— legkiválóbb minőségben szállít —
előkelőbb fűszereket közvetlenül is a
Felkai Konzervgyár, Barta József
Felka (Szepesmegye). — Kérjen árjegyzéket!

BÉLHURUT
(hasmenés), gyomorgörcs legjobb gyógy-
szere a BARTA-féle fekete áfonya-
gyógybor, kapható gyógyszerészek-
nél. 5 üveget 3 k-ért bérmentve szállít
előkelőbb fűszereket közvetlenül is a
Felkai Konzervgyár, Barta József
Felka (Szepesmegye). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSZEGÉNYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGNER-féle**
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszertárakban.
Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kalvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legzölidább
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körut).

RIVOLI
fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.
készülnek csak elsőrendű művésztől
kivételben fényképnagyítások, aquarell-
és olajfestmények. Másolások selyemre,
bársonyra, fára, elefántcsontra stb. Bross, fűgélék, tü stb.,
apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sir-
kővekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLÜCK
a legfokozottabb
emésztőpor
Doboz 2 kor.
Postai számküldés „FEHER GALAMB” gyógyszerár-
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRUT 93
Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

Meglepő haladás!
FICHTENIN
a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta fű-
get a lakásban ép úgy, mint mindennemű homályt, vér-
és leveletöltést és egyéb kert- és valeményben kártékony állat-
kákat és azok petéit azonnal megöli.
Legmegbízhatóbb védőszer szeszeg és darás ellen.
Használati utasítás azerint való eljárás mellett biztosítjuk
a feltétlen eredményt.
Vesérképviselők Magyarország részére:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-s. 36. — Telefon 21-61.

BOGDÁNY
szerencsége páratlan!
Vásároljunk osztály-
sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
fővárosi sorsjegyjroda r.-t.-nál
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt biztosan hat.
— Tégelye K 1-20 —
Dr. KOVÁCS gyógyszerár-
Budapest, Gyár-utca 17.
„Tollens-útkok” ingyen.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Ha fáj a feje használjon
azonnal
Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.
Főrak- Rákóczi-
tár **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszer-
részese **KISPEST,** utca 2.
Ingyen postai szállítás 8 doboz rendelésnél.

Dr. KOVÁCS J.
hemoptiai rendelő-intézete
Idült betegségekben
szenvedők számára
Budapest, Váci-körut 18. sz.

PÁRIS SZÁRLODA
Szálodás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körut 25. sz.
100 szoba 2-20 K-tól feljebb, klimatizál-
tással és villanyvilágítással együtt. Fürdők,
elejébe kavézás, étterem. Villamos vasúti
megállóhely az összes pályaudvarok és
hálok felé.

KATZER
szőrmearú elölrangú és az egész
világban elvannak terjedve.
Első és legnagyobb
molykár ellen védő részv.-társ.

A „Polgár“ hét pontja.

I.

A Polgár — mely július vége óta Szerdahelyi Sándor-nak, a „Pesti Napló“ hét éven át volt felelős szerkesztőjének kiadásában és szerkesztésében jelenik meg — az egyetlen magyar reggeli kétkrajcáros lap.

II.

Puritan becsületesség **A** Polgár vezérelve: nyíltszívű, bátor szöszölője a közérdeknek és közönsége érdekeinek; független minden politikai párttól; iránya és mértéke: a magyar nép igazi érdeke. Természetes, hogy e mérték mellett éles ellenzéki álláspontra kényszeríti a mai kormánypolitikát.

III.

Olvasói közül nem a földi javakban dusaknak óhajt a kedvence lenni. **A** Polgár; hanem szöszölője, támogatója, ha kell, harci fegyvere a magyar kispolgárság ama rétegének amely a tőke és a munkásság harcában középült, tehetetlenül és szervezetlenül állván, elete megnehezédésében fizeti a súlyos hadisarcot.

IV.

Legelősebb és legjobb — ez jellemzi **A** Polgárt, mert minden száma művészi en egyet magában a következő főkéllékeket: bár egyes számának az ára csak két krajcár, benne van minden, ami érdekeset a drága lapok hozhatnak; teljes lap gyorsan pontosan, megbízhatóan tudósít mindenről, amit az olvasónak tudnia kell; élénk, friss lap, bőségesen hoz szórakoztató olvasmányt is, verset tárcát, regényt. Karácsonyra díszes albumnaptárt ad ingyen minden előfizetőnek.

V.

Gondoljatok **A** Polgár-ra, mielőtt újságot vesztek: tanítók, kishivatalnokok, vasutasok, hajósok, kiskereskedők, kisiparosok, földművesek, alkalmazottak! A ti érdeketeket szolgálja bátor szociálpolitikájában **A** Polgár és a magatok erejét növelitek, ha esatlakozatokkal **A** Polgár erejét gyarapítjátok!

VI.

Átalakulása óta — egy hónap alatt — már is nagy sikereket ért el **A** Polgár a közönség körében. Napról-napra terjed a fővárosban és főleg az ország minden részében, annál inkább, mert a vidéken is két krajcár az ára és mindenki rájön, hogy pénzt és időt takarít meg, aki **A** Polgár-t veszi meg, vagy előfizet rá.

VII.

Rendes, belső dolgozótársain kívül, akik mindig jeles újságírók, munkatársai **A** Polgár-nak a magyar közönség, mely panaszával, tanácsával, kérdésével hozzánk fordul, mert tudja, hogy hű, becsületos visszhangra talál itt. Velünk maradt Vázsonyi Vilmos zseniális publicista-tollával, egyik vezércikkirőnk Lengyel Zoltán és egyesültek velünk közéletünk mindama kiváló erői, kik **A** Polgár-ral egy irányban dolgoznak.

Szeptember hó 1-én új előfizetést nyitottunk **A** POLGÁR-ra. Tisztelettel kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek előfizetése ezen a napon lejárt, hogy előfizetéseiket a lap akadálytalan szétküldése érdekében, mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A Polgár előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 16 K — f.
Félévre . . . . . 8 K — f.
Negyedévre . . . . . 4 K — f.
Egy hónapra . . . . . 1 K 40 f.

Egyes száma Budapesten és vidéken 2 k., (4 fillér.)

Előfizetni bármely postahivatalnál lehet.

A POLGÁR kiadóhivatala; VI., Nagymező-utca 12.

AMERIKA.

Indulás Havreből minden szombaton, Wienből minden kedden, a Francia vonal által kiadott menetjegyekkel. Amerikai vasuti jegyek minden állomásra eredeti áron. Bővebb felvilágosítások ingyen és bérmentve szerezhetők be a „Francia vonal“ útján Wien IV. Wiedener Gürtel No. 16. (Gegenüber der Süd und Staatsbahn.) Kéretik a címre pontosan ügyelni.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

PÉNZT

ne adjon addig szőlőoltvány- vagy vesszőért míg nagy képes árjegyzékemet nem kérte be, melyet ingyen és bérmentve küldök. Gyökeres és sima oltványokból, DELAVARE sima és gyökeres, továbbá európai sima és gyökeres vesszőből 1 1/2 millió készlet. Pontos kiszolgálásról és anyagom jószágáról ezer és ezer elismerő levél tanuskodik. Cím:

Szűcs Sándor Fia szőlőtelepe, Biharodiszeg.

Tisztaságaért 30.000 korona kezesség.

Többbetésszel mint erővel!

Schicht-szarvasszappana

Beható tanulmányozások

eredményezték, hogy Schicht-szarvasszappana minden vízben — akár meleg vagy hideg, kemény vagy lágy — gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, meglepő gyorsan oldja a szennyt, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmara volna. SCHICHT-szarvasszappana teljesen tisztá és ment maró anyagoktól; évtizedek óta egyetlen minőségben a legjobban azokból lesz előállítva. Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a józan és ész parancsolata és minden háztartásban jelentékenyen megtakarít időt, munkát és pénzt.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Esztergomban, Széchenyi-tér 16. szám alatt

kárpitos és diszítő műhelyt

nyitottam. — A fővárosban évek hosszú során át szerzett tapasztalataim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legmodernebb angol bútorok elkészítését és divatszertű diszítését, valamint régi bútoroknak a mostani divat szerinti átalakítását bármely magas igénynek megfelelőleg elvállalok.

Minden e szakba vágó munkát gyorsan és jutányosan elvállalok, valamint ily munkát kívánatra a háznál is elkészítek. — Mintákkal és rajzokkal dús válsztekében szolgálhatok.

Kérem nagyrabecsült pártfogását és kiváló tisztelettel maradtam

alázatos szolgálja
MIKLÓSI ENDRE,
kárpitos és diszítő.

ÓH JAJ!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség
és emyálkásodás ellen gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek. — Doboza

1 és 2 korona. Própadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ gyógyszer-tár
BUDAPEST, VI. Váci-körút 17.

ÉLJEN!

Egger-mellpasztillája csakhamar meggyógyított!

Kapható Esztergomban: Kerschbaumayer Károly, R. Schmidt Arthurné, Zsiga Zsigmond gyógyszer-tárakban, és Dobos Gyula drogériájában.